

T.C.
BURSA
3. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019/
KARAR NO : 2020/

DAVACILAR :

2.

3-

VEKİLİ : AV. SADİ KAYABAŞI
-UETS[16859-58983-77895]

DAVALILAR : 1- ADALET BAKANLIĞI

VEKİLİ : AV

2- İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

İnönü Bulvarı No:4 06644 Bakanlıklar/ ANKARA

VEKİLİ : HUKUK MÜŞAVİRİ Aynı Adreste) /ANKARA

DAVA TARİHİ : 29/03/2019

KARAR TARİHİ : 06/03/2020

DAVANIN KONUSU :

1-Dava; davacıların kızı ve kız kardeşleri olan ... 30/10/2009 tarihinde kaybolması neticesinde başlatılan adli soruşturma sürecinin etkin yürütülmediği, faili meçhul kalmaya devam ettiği, ölüm sebebinin tespit edilemediği, olayın aydınlatılmaması nedeniyle yaşadıkları acı ve üzüntü sebebiyle baba ... için 500.000,00-TL, anne l ... Elekçi için 500.000,00-TL, kardeşi ... için 250.000,00-TL, kardeşi ... için 250.000,00-TL'den olmak üzere toplam 1.500.000,00-TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek olan yasal faizi ile birlikte davalı idarelerden müştereken ve müteselsilen tazmini istenilmektedir.

DAVACILARIN İDDİALARI :

T.C.
BURSA
3. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019
KARAR NO : 2020/

DAVALI ADALET BAKANLIĞI'NIN SAVUNMALARI :

- 15-Dava konusu edilen zararın idareleri ile illiyet bağının bulunmadığı,
16-Maktûlün ölümü ile alakalı şüpheli tüm hususların açıklığa kavuşturulması amacı ile gerekli çalışmalar yapıldığı ve yapılmaya devam ettiği,
17-Manevi tazminatın uğranılan zararın tazmin işlevi görmesinden ziyade zarar gören kişinin manevi açıdan tatmin edilme fonksiyonu gördüğü,
18-Dava konusu olayda manevi tazminat isteminin kabul edilebilmesi için gereken koşulların oluşmamış olması nedeniyle idarelerinin tazmin yükümlülüğünde söz edilemeyeceği,
19-Davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

DAVALI İÇİŞLERİ BAKANLIĞI'NIN SAVUNMALARI:

- 20-Usul yönünden, davanın süresinde açılmaması nedeniyle reddi gerektiği,
21-Esas yönünden; dava konusu edilen zararın idareleri ile illiyet bağının bulunmadığı,
22-Maktûlün ölümü ile alakalı şüpheli tüm hususların açıklığa kavuşturulması amacı ile gerekli çalışmalar yapıldığı,
23-Dava konusu olayda manevi tazminat isteminin kabul edilebilmesi için gereken koşulların oluşmamış olması nedeniyle idarelerinin tazmin yükümlülüğünde söz edilemeyeceği,
24-Manevi tazminata olay tarihinden itibaren faiz işletilemeyeceği,
25-Davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Bursa 3. İdare Mahkemesi'nce, önceden belirlenerek taraflara duyurulan 06.03.2020 tarihinde saat 10:35'de yapılan duruşmaya davacı [] ile vekili Av. Sadi Kayabaşı ile davalı İçişleri Bakanlığı vekili Av. [] geldiği, davalı Adalet Bakanlığı'nı temsilen yetkili vekili veya temsilcinin gelmediği görülerek duruşmaya başlandı. Yapılan açık duruşmada katılan taraflara usulüne uygun olarak söz verilip

T.C.
BURSA
3. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019
KARAR NO : 2020/

açıklamaları dinlenildikten sonra duruşma tamamlandı. Davalı İçişleri Bakanlığı'nın süreye ilişkin olarak usulen yaptığı itirazı yerinde görülmediğinden işin esasına geçilerek gereği görüldü:

OLAYLAR :

26-30/10/2009 tarihinde kaybolan ve 12/11/2009 tarihinde ölü bulunan davacıların kızı ve kız kardeşleridirler.

T.C.
BURSA
3. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019.
KARAR NO : 2020/

28-Anılan karara yapılan itiraz üzerine, Bursa 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından şahsın ölüm sebebi vesair hususlar hakkında rapor alınmasına karar verilmesi üzerine Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Genel Kurulu'nun 03/02/2011 tarih ve 83 sayılı raporunun düzenlendiği, bu raporda "1-Kimya İhtisas Dairesi'nin raporuna göre; kanda alkol(etanol) tespit edilmediği, kanda ve idrarda sistematik yöntemlerle aranılan uyutucu uyuşturuculardan hiç birinin bulunmadığı, mide muhtevası ve iç organ parçalarında sistematik toksiyolojik yöntemlerle aranılan maddelerden hiç birinin tespit edilemediği, 2-Kişide saptanan doku defektlerinin postmortem hayvanlarca oluşturulmuş nitelikte oldukları, 3-Mevcut verilerle ölüm sebebinin tespit edilemediği" görüşlerine yer verildiği, devamında 24/08/2011 tarih ve 2011/1043 sayılı değişik iş kararıyla "Ölen ölü olarak bulunduğu yerde hemen yanında lantox SP 90 yazılı fare zehiri içeren ilaç bulunmuş olmasına rağmen ölenin kanında her hangi bir toksikolojik madde bulunmaması ayrıca Ankara Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğü'nün 04/03/2010 tarih ve kim-09-4610 sayılı uzmanlık raporunda, olay yerinden üç değişik bölgeden alındığı belirtilen 17,18 ve 19 ile numaralandırılan toprak numuneleri ile 10 ve 12 ile numaralandırılan maktuleden alındığı belirtilen bir çift siyah renkli çizme üzerinden alınan toprak numunelerinin farklı fiziksel ve kimyasal yapıda oldukları tespit edildiğinden ayrıca ölenin amcası ait 02268139623 numaralı köy muhtarı Ç.P'ye ait 02268338652 numaralı telefonların Aydın Nazilli'de bulunan ankesörlü telefonda aranarak 'kızını kaçırap sonra öldürüp gömdükleri ile ilgili konuşmalar yapılması karşısında tüm bu veriler birlikte incelendiğinde ölümün doğal yollardan gerçekleşmemiş olabileceği, maktülün başka yerde öldükten yada

T.C.
BURSA
3. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019/
KARAR NO : 2020/1

öldürüldükten sonra bulunmuş olduğu yere getirilmiş olabileceği, ölenin telefon kayıtlarının arama kayıtlarının sinyal aldığı baz istasyonlarının değerlendirilmesi gerekeceği, ölenin daha önce problemli boşanma ile sonuçlanan evlilik yaşaması şüpheli ile görüşmelerinin bulunması, meydana gelen neticenin ağırlığı nazara alınarak, itirazın kabulüne, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kaldırılmasına, soruşturmaya devam edilmesine" karar verilmiştir.

29-Bu karar üzerine soruşturmanın Yalova Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2011/6166 sayılı soruşturma dosyası üzerinden yürütüldüğü, soruşturma kapsamında 30/08/2009 ile 30/11/2009 tarihleri arasında şüpheli A.A, maktüle

... kullandığı sabit hatları arayan ve telefonları tarafından aranan numaraları, telefonların arama yaptığı sırada kullandığı baz istasyonlarını, bu telefonları arayan numaraların arama yaptığı sırada kullandıkları baz istasyonlarını gösterir dökümlerin çıkarılması ve açık abone yada abonelerinin açık kimlik ve adres bilgileri ile 02268139623 sabit hat numarasını arayan numaraların tespit edilmesinin istenilmesi üzerine ilgili kurumlardan cevapların verildiği, maktüleye ait cesedin bulunduğu suç mahallinde yapılan araştırmada, kullanmış olduğu 1 adet gri renkli NOKIA 6070 marka, ...9842 İMEİ nolu cep telefonu ve cep telefonu içerisinde takılı vaziyette 05316977985 GSM numaralı hazır kartın bulunması üzerine anılan GSM numarasına, 29/09/2009 ile 12/11/2009 tarihleri arasında gönderilen ve bu numaradan gönderilmiş olan, telefon sim kartında kayıtlı veya kayıtlı olamayan(silinmiş) tüm mesajların yazılı hale getirilmesinin Ankara Kriminal Polis Laboratuvarı Ses Görüntü Data Şube Müdürlüğü'nden istenilmesi üzerine 20/02/2012 tarihli ... mesaj dökümlerinin çıkartıldığı, maktülenin boşanma davası devam eden eşi ... babası I ...'adelerinin alındığı, maktüle ... alınan anal ve vaginal eküvyonlu çubuklarda, başka bir kişiye ait biyolojik materyal bulunup bulunmadığı hususunda rapor tanzim edilmesinin istenilmesi üzerine Adli Tıp Kurumu Biyoloji İhtisas Daire tarafından 09/04/2012 tarih ve 859 sayılı raporun düzenlendiği, düzenlenen raporda "A)- ... len alındığı bildirilen anal ve vaginal eküvyon örneğinden hazırlanan yavma preparatların mikroskopik incelemesinde sperm hücresi görülmedi. Eküvyon renklerinin meni içermediği, B)-Züleyha Özer'den alındığı bildirilen anal ve eküvyon örneğinin birbiriyle uyumlu kadın cinsiyetli DNA profili tespi edildi" görüşlerine yer verildiği, Yalova Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Yalova Emniyet Müdürlüğü Cinayet Büro Amirliğine yazdığı 25/12/2012 tarihli yazı ile "yapılan soruşturma neticesinde fail/faillerin açık kimliğinin tespit edilememesi nedeni ile şüpheli/şüphelilerin açık kimlik ve adreslerinin tespit edilmesi için araştırma yapılarak üç ayda bir bilgi verilmesinin" istenildiği, maktülenin anne ve babası tarafından sunulan 22/03/2013 tarihli dilekçe ile kızlarının ölüm nedeninin tespit edilmesi amacıyla mezarının açılıp örneklerinin İstanbul Adli Tıp Kuruma gönderilmesinin istenildiği, bu isteme 15/02/2014 tarihli yazı ile "... , soruşturma kapsamında maktülenin kasten öldürülmesi olayı ile ilgili yapılan araştırmalar neticesinde olayın fail ya da failleri bugüne kadar önemle aranmasına rağmen yakalanamamış ve kimlik tespiti yapılamamıştır. Fail yada faillerin yakalanması veya kimliklerinin tespit edilmeleri için çalışmalarımız devam etmekte olup, bu hususta tanzim edilen rapor yazımız ekinde gönderilmiştir" ifadelerine yer verilmek suretiyle cevap verildiği, maktülenin ölüm olayına ilişkin Samanlı Mahalle Muhtarına gönderilen ihbar mektubu ile ilgili olarak postane kamera kayıtları, mektup üzerindeki parmak izlerinin tespiti amacıyla gerekli araştırmaların yapıldığı, anılan mektupta maktüleyi öldürdüğü iddia olunan S.Ç ve U.Ç isimli şahısların ifadeleri alınarak maktüle ile yapılan telefon görüşmelerinin tespiti amacıyla TİB'e müzekkere yazılarak gelen cevaplar üzerine gerekli incelemenin yapıldığı, devamında şüphelilerin üzerlerine atılı suçu işlediklerine dair delil bulunmaması nedeniyle 29/09/2014 tarihinde serbest bırakıldığı, soruşturma dosyasında

T.C.
BURSA
3. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019/
KARAR NO : 2020/

en son yapılan işlemin Yalova Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü'nün 30/09/2014 tarih ve 1322 sayılı, tahkikat evrakı konulu işlemin yapıldığı görülmektedir.

30-Davacıların kızı ve kız kardeşleri olan 30/10/2009 tarihinde kaybolması neticesinde başlatılan adli soruşturma sürecinin etkin yürütülmediği, faili meçhul kalmaya devam ettiği, ölüm sebebinin tespit edilemediği olayın aydınlatılmaması nedeniyle vasaadıklar acı ve üzüntü sebebiyle baba için 500.000,00-TL, anne H için 500.000,00-TL, kardeşi için 250.000,00-TL, kardeşi I için 250.000,00-TL'den olmak üzere toplam 1.500.000,00-TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek olan yasal faizi ile birlikte davalı idarelerden müştereken ve müteselsilen tazmini istemiyle başvurunun Adalet Bakanlığı'nın 17/01/2019 tarih ve 465 sayılı işlemi ile İçişleri Bakanlığı'nın zımni ret işlemi reddi üzerine bakılmakta olan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

31-T.C. Anayasası'nın 125. maddesinde, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararları ödemekle yükümlü olduğu ifade edilmiş, 2577 sayılı kanunun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanların idareye karşı tam yargı davası açabilecekleri hükme bağlanmıştır.

32-T.C. Anayasası'nın 36. maddesinde; herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olacağı, 141. maddesinde ise; davaların en az gider ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının, yargının görevi olduğu hükme bağlanmıştır.

33-Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin "Yaşama Hakkı" başlıklı 2.maddesinde; "Herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın yerine getirilmesi dışında hiç kimse kasten öldürülemez" hükmü yer almıştır.

34-AİHM, 2. madde kapsamında düzenlenen yaşama hakkına ilişkin devletlere birtakım negatif ve pozitif yükümlülükler yüklemektedir. Etkin soruşturma yükümlülüğü devletin pozitif yükümlülükleri kapsamında değerlendirilmektedir. Bu kapsamda yaşama hakkının ihlali halinde ihlal iddiasına yönelik etkili bir soruşturma yapma yükümlülüğü devletlerin pozitif yükümlülüklerindendir.

35-AİHS'in 6. maddesinde; herkesin davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahip olduğu belirtilmiş olup adil yargılanma hakkı kapsamındaki "makul sürede yargılanma" hakkı AİHM tarafından, "Bütün hak arayanlar için geçerli olan bu hükmün amacı, bu kişileri yargılama işlemlerinin sürüncemede kalmasına karşı korumak; özellikle ceza davalarında, suçlanan kişinin, uzun süre davasının nasıl sonuçlanacağı endişesi ile yaşamasını önlemek".(Stogmüller v.Austria, Appl. No. 1602/62, 10.11.1969, para.5.) şeklinde açıklanmıştır.

36-2992 sayılı Adalet Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 2. maddesinin (a) bendinde, kanunlarda kurulması öngörülen mahkemeleri açmak ve teşkilatlandırmak; (h) bendinde, Adalet hizmetleriyle ilgili konularda, gerekli araştırmalar ve hukuki düzenlemeleri yapmak, görüş bildirmek Adalet Bakanlığı'nın görevleri arasında sayılmıştır.

T.C.
BURSA
3. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019/
KARAR NO : 2020/

İNCELEME VE GEREKÇE :

37-Bakılan davada; 30/10/2009 tarihinde kaybolan ve 12/11/2009 tarihinde ölü bulunan yukarıda anılan soruşturmalar kapsamında ölüm nedeninin tespit edilemediği, Yalova Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Yalova Emniyet Müdürlüğü Cinayet Büro Amirliğine yazdığı 25/12/2012 tarihli yazı ile "yapılan soruşturma neticesinde fail/faillerin açık kimliğinin tespit edilememesi nedeni ile şüpheli/şüphelilerin açık kimlik ve adreslerinin tespit edilmesi için araştırma yapılarak üç ayda bir bilgi verilmesinin" istenilmesine ilişkin yazı gereğinin üç ayda bir yerine getirilmediği, ve yine soruşturma dosyasında 30/09/2014 tarihinden sonra her hangi bir işlem yapılmadığı görülmektedir.

38-Bu durumda; 12/11/2009 tarihinde ölü bulunan davacıların yakını öldürülmesi ile sonuçlanan olayda faillerin bulunamadığı gibi ölüm sebebinin belirlenemediği, soruşturmanın Avrupa İnsan Haklarının Mahkemesinin yukarıda verilen içtihatları doğrultusunda yeterince etkin yapılmadığı, yakını öldürülen davacıların faillerin ve ölüm nedeninin bulunması **yolundaki** haklı beklentilerinin davalı idareler tarafından yerine getirilmediği ve yine soruşturmada 30/09/2014 tarihinden sonra bir işlem yapılmadığının sabit olması nedeniyle davalı idarelerin hizmet kusurlarının bulunduğu sonucuna varılmıştır.

39-Yukarıda belirtildiği üzere ceza soruşturmasının etkin yürütülmemesi ve davacıların kızları ve kardeşlerini kaybetmeleri nedeniyle ağır bir şekilde manevi elem ve ızdıraba maruz kaldıkları bu nedenle manevi tazminat verilmesi koşullarının oluşturulduğu anlaşılmakta olup anne ve babanın her biri için 50.000,00-TL, kardeşlerin her biri için 15.000,00-TL manevi tazminatın davalı idarelerce davacılar a müstereken ve müteselsilen ödenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

40-2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 13. maddesinde, idari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren 1 yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren 5 yıl içinde idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gerektiği; bu isteklerinin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren dava süresi içinde dava açılabilirliği kuralı yer alıp, anılan maddede, idari eylemler nedeniyle uğranılan zararın tazmini için idareye başvuruda bulunulmasının, dava ön şartı olarak öngörülmesi ve zararın idare tarafından en erken bu tarihte sulhen ödenebilecek olması nedeniyle yargı yerince hükmedilecek tazminat miktarına, ön karar için idareye yapılan başvuru tarihi, adli yargıda dava açılması halinde adli yargıda dava açıldığı tarih itibarıyla yasal faiz uygulanması, Danıştay'ın yerleşik içtihatlarıyla kabul edilmiştir.

41-Öte yandan, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin, Tarifenin üçüncü kısmına göre ücret başlıklı 13. maddesindeki düzenlemede, Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde gösterilen hukuki yardımların konusu para veya para ile değerlendirilebiliyor ise avukatlık ücretine, tarifenin üçüncü kısmına göre, yani nispi olarak hükmedileceği, belirlenecek ücretin ikinci bölüme göre hükmedilen maktu ücretten az olamayacağı düzenlemesi yer almaktadır.

42-Aynı Tarifenin manevi tazminat davalarında ücreti belirleyen 10. maddesinde ise, davanın kısmen reddi durumunda karşı taraf vekili yararına tarifenin üçüncü kısmına göre hükmedilecek ücretin, davacı vekili lehine belirlenen ücreti geçmeyeceği düzenlenmiştir.

T.C.
BURSA
3. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019/
KARAR NO : 2020/1

HÜKÜM :

Açıklanan nedenlerle;
43-Davacıların manevi tazminat isteminin i
için 50.000,00-TL 15.000,00-TL olmak üzere)
toplam 130.000,00-TL'ye ilişkin **kısımının kabulüne**,
44-Manevi tazminat isteminin fazlaya ilişkin 1.370.00,00-TL'lik **kısımının reddine**,
45-Toplam 130.000,00-TL tazminatın başvuru tarihi olan 14.01.2019 tarihinden itibaren
işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idarelerce davacılar müstereken ve müteselsilen
ödenmesine,
46-Davacıların adli yardım istemi kabul edildiğinden dava açılış aşamasında alınmayan ve
hükmedilen tutar üzerinden hesaplanan 8.880,30-TL nispi karar harcının davalı idareler harçtan
muaf olduğundan tahsili için Maliye'ye müzekkere yazılmasına yer olmadığına,
47-Yine davacıların adli yardım talebi kabul edildiğinden ödenen 6,40-TL vekalet harcı hariç
aşağıda dökümü yapılan 214,80-TL yargılama giderinin davadaki haklılık oranına göre belirlenen
18,60-TL'sinin davalı idarelerden müstereken ve müteselsilen tahsili için Maliyeye müzekkere
yazılmasına, diğer yargılama gideri olan 196,20-TL'nin davacılar tahsili için Müzekkere
yazılmasına, 6,40-TL vekalet harcı giderinin haklılık oranına göre belirlenen 5,85-TL'sinin
davacılar üzerinde bırakılmasına, kalan 0,55-TL'nin davalı idarelerden müstereken ve müteselsilen
tahsili için Maliyeye müzekkere yazılmasına,
48-Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca hükmedilen manevi tazminat için belirlenen
16.300,00-TL avukatlık ücretinin davalı idarelerden müstereken ve müteselsilen alınarak
davacılar verilmesine, reddedilen manevi tazminat için Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca
belirlenen 16.300,00-TL avukatlık ücretinin davacılar alınarak davalı idarelere verilmesine,
49-Artan posta ücretinin kararın kesinleşmesinden sonra davacılar iadesine,
50-Bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde İstanbul Bölge İdare
Mahkemesi'ne istinaf yolu açık olmak üzere, 06/03/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

YARGILAMA GİDERLERİ :		
Başvurma Harcı	:	44,40 TL
Karar Harcı	:	44,40 TL
Dosya Bedeli	:	1,00 TL
Posta Gideri	:	125,00 TL
TOPLAM	:	214,80 TL